

* Léčebné metody v komplexní balneoterapii

Balneologie - 1. blok

* **Dagmar Králová**

14.10.2011

FSpS MU, Brno

- * Požadavky pro předmět a zadání referátů (poslat v elektronické formě na mail, studijní materiály, referát na 4.11.2011 - 2-3 min.).
- * Definice balneologie.
- * Dietoterapie.
- * Pitná léčba minerálními vodami.
- * Termoterapie.
- * Vodoléčba.
- * Peloidoterapie a parafínoterapie.
- * Klimatoterapie.
- * Uhličitá terapie.
- * Pohybová léčba a klasické masáže.
- * Fyzikální terapie.
- * Léčebné inhalace.

* **Osnova:**

- * Referát o vybraném lázeňském zařízení (zeměpisná poloha, zaměření dle diagnózy, specifické prameny a jejich využití, specifické procedury)
- * Poslat na kralova.dag@seznam.cz
- * Poslat na studijní materiály k předmětu Balneologie
- * 3. blok 2-3 minuty referát

*** Požadavky pro předmět a zadání referátů**

- * Interdisciplinární přírodovědný obor zabývající se vznikem, jímáním, analýzou, úpravou a využitím přírodních léčivých zdrojů k léčebným účelům.
- * Balneologická hydrogeologie.
- * Balneologická chemie.
- * Balneologická biologie.
- * Lázeňská biometeorologie a klimatologie.

* **Definice**

- * Nesprávné dietologické názory klientů
- * Zdravotní výchova v oblasti výživy nejdůležitější u DM, ATS, dyslipoproteinémie, chronická renální insuficience
- * Výživa by měla být vynálezavá, pestrá, bez stereotypů, využívající roční období, antisklerotický charakter (racionální typ)
- * Uspokojit chuť i estetiku
- * Diagnózy bez diet a s různými typy

* Dietoterapie

- * Ovlivňuje složení moči navozením vodní diurézy a změnami koncentrací vylučovaných minerálních látek
- * Složení, I a Kl minerálních vod
- * V ČR a okolních zemích hydrogenkarbonátové sodné a vápenaté kyselky
- * Nutná znalost chemického složení konkrementu, výskyt hlavních rizikových faktorů, sortiment minerálních vod a jejich vhodnost
- * „léčivé“ = farmakologický účinek
- * Lze neutralizovat moč či zvýšit ph, ale ne okyselit
- * Kyselé síranové vody, zásadité hydrogenuhličitany + Na

* Pitná léčba minerálními vodami

- * Kalciumoxalát - nezávislá na pH moči, fosfátová slupka?
- * Močová kyselina - neutrální až mírně alkalická rce moči
- * Fosfáty - ne alkalické vody, potlačit infekci
- * Smíšená - slabě mineralizované, málo Ca

* Skladba kamene

- * Ca - kalciurie závislá na utilizaci Ca, napodávat u kalciových litiáz; u malabsorbčních sy - vznik kalciumoxalátu, snížení oxalurie
- * Mg - poměr Ca/Mg nižší - nižší riziko oxalátové litogeneze (Louka u Mar.lázní, Magnesia, Rudolfka, Karolinin pramen)
- * Na - u dlouhodobého pití vod, ne u hypertoniků
- * Fe a stopové prvky - deficiency Fe, doléčování po operacích
- * V gastroenterologii hydrouhličitano-sodné, síranové, chloridové

* Typy minerálních vod

- * Využívá kinetické energie molekul, která organismus zatěžuje ve fyziologických mezích
- * Pomocí přírodních léčivých zdrojů
- * Hydrostatický tlak, vztlak, minerální přísady
- * Výměna tepla prostřednictvím kůže, sliznic vedením či prouděním (hlubší efekt) - po pár ss termoregulační změny na vyšších etážích NS (celé tělo) - ochranná termoregulační opatření (oběhový systém)
- * Fční stav kůže, čidla pro chlad 250tis, teplo 30tis, rce imunocytů + humorální odpověď

***Termoterapie**

- * Teploléčebná metoda, kde je voda nosičem
- * Teplo, přírodní či umělé příměsi, hydrokineziterapie, h. tlak a vztlak, masáž
- * Otěry a omývání; zábaly a obklady; polevy, sprchy, stříky; koupele
- * Kneippova metoda, finská sauna
- * **Účinky celk. hypertermní** podráždění receptorů kůže VNZ, odpověď hypothalamu (ovlivnění i t krve v něm), odpo veg. Centry, horm. Působky, změna spotřeby O₂, dechu, SF; MEZNÍ OHRÁTÍ bílkoviny zvyšující odolnost x VKR
- * **Účinky celk. hypotermní** zastavení termoregulačních dějů bohatou kontrastní aferencí po předchozím předeřádání, prudký vzestup tonu sympatiku (přerušeni vagotonie)

* **Vodoléčba**

- * Vznik v přírodě geologickými pochody užívané v rozmělněném stavu
- * Organické humolity (rašeliny, slatiny), anorg. Bahna
- * Kvalita peloidu, nezávadný ohřev, správný poměr vody v médiu

- * *Lokální termoterapie*
- * *Bod tání kolem 52 °C*
- * *Zdroj tepla nejen teplotní rozdíl, ale i skupenské teplo tuhnutí*
- * *Kl akutní zánětlivé a chronické trofické kožní změny*

* **Peloidoterapie a *parafínoterapie*.**

- * Prostředí s podnebím s mimořádnými léčebnými účinky
- * Komplex atmosférických (fyzikálních a chemických), půdních a krajinných vlastností
- * Typy (tropické, oceánské, pouštní, klima mírného pásma, polární a arktické)
- * Mechanismy: vyloučení škodlivých klim. fa, zvl. klim. fa příznivě působící
- * Aeroterapie, helioterapie, talasoterapie, speleoterapie.
- * Choroby dých. cest (6t, 2m, děti 2-6 měsíců), hypochromní anémie, arteriální hypertenze, ICHS, DM

* **Klimatoterapie**

- * Součást balneoterapie kardiovaskulárních chorob
- * *CO2 koupele vodní* - h.tlak, vztlak; resorpce CO₂, vliv elektrolytů na resorpci, termoregulační vliv CO₂ lázně, celkové biol. rce
- * 30 ml CO₂/min/m² (1,8 - 4,5 l/hod)
- * Vazodilatační kožní erytém 45 - 60 s po ponoření
- * Teplota lázně 33-34° C, sníž. teploty střídá její zvýšení o 0,1 - 3,9° C, sníž. spotřeby O₂, celk. metabolismu, ekonomizace práce srdce
- * Periferní vazodilatace s poklesem celk. periferního R, zvýšení svalového prokrvení, parc. tlaku kyslíku v kapilárách, pokles sTK, dTK, ŠF, prodloužení diastoly

* Uhličitá terapie

- * *CO2 plynové koupele* - těžší než vzduch, chová se jako voda, kontrola hladiny plynu
- * Při vdechnutí lehce štípe - udržet hlavu nad hladinou jinak lehká závrať
- * Účinky specifické jako u vodních koupelí, navíc hluboká vazodilatace se systémovým poklesem TK a drážděním DC mírnou hyperkapnií
- * Tepenné a žilní pchy, HT, kožní hyperémie, vlhké gangrény
- * *Insuflace zřidelného plynu* - „plynové injekce“, 95 obj.% CO₂, nepříjemný několikaminutový pocit tlaku střídá pocit tepla, rce v segmentu a výš

* Uhličitá terapie

- * Vyšetření před LTV
- * LTV - kondiční TV, cílený TV, individuální rhb; pas.+akt.cv., dech.cv., sv. relaxace, speciální metody
- * Mechanoterapie
- * Ergoterapie
- * Terénní léčba
- * Léčebná masáž
- * Vyšetření po léč. programu
- * Doporučení pro další terapii

* Pohybová léčba a klasické masáže

- * Elektroterapie
- * Magnetoterapie
- * Fototerapie

*** Fyzikální terapie**

- * Používání přírodních léčivých zdrojů
- * U chorob HDC, DDC
- * Aerosoly (jemné mlhoviny) a spreje (hrubé mlhoviny) - jemná disperze pevných látek nebo kapek tekutiny ve vzduchu
- * oxygenoterapie, v pneumatických komorách, pomocí dýchacích přístrojů
- * infekční a alerg. onem., po fyz. a chem. poškození DC, po operacích a traum. poškoz. DC, prev. výskytu chr. bronchitidy
- * KI - srdeční nedostatečnost, pokročilá HT, rozedma plic, celk. vyčerpání, nebezpečí krvácení, přecitlivělost na léky

* Léčebné inhalace

- * Škapík, M. aj. *Využití balneoterapie ve vnitřním lékařství*. Praha: Grada, 1994. ISBN 80-7169-130-5.
- * Jandová, D. *Balneologie*. Praha: Grada, 2008.
- * Poděbradský, J. - Vařeka, I. *Fyzikální terapie I*. Praha: Grada, 1998.
- * Capko, J. *Základy fyziatrické léčby*. Praha: Grada, 1998.

* **Literatura**